

УДК 811.161.2`373.7:82-95 Твори Гончара

Ірина Самойлова

МОВА ПРОЗИ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ЯК ОБ'ЄКТ ФРАЗЕОГРАФІЇ

У статті розглянуто фразеологічні одиниці з фразеологічних словників, проілюстровані контекстами з творів О. Гончара. Здійснено синтаксичну класифікацію фразем: словосполучення, сполучення слів, однорідних членів речення, просте речення, частина складного речення. Зважаючи на категоріальне значення та синтаксичну функцію, виділено іменні, процесуальні, ад'єктивні, адвербіальні, кількісні номінативні фразеологічні одиниці. Простежено стильові та стилістичні характеристики фразем.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, фразеологія О. Гончара, фразеологічний словник, синтаксична конструкція, іменний фразеологізм, процесуальний фразеологізм, ад'єктивний фразеологізм, адвербіальний фразеологізм, кількісний фразеологізм.

The article deals with the phraseological units from phraseological dictionaries, illustrated by the contexts of the works of O. Honchar. They are grouped according to the structures taking in account syntactic nature of the phraseological units: phrase, combination of words, homogeneous parts of the sentence, simple sentence, part of the compound sentences. The nominal, processual, adjective, adverbial, quantitative units are selected according to the categorical meaning and syntactic function of nominative phraseological units. The stylish and stylistic characteristics of the frazemas are studied.

Key words: phraseological unit, phraseology of O. Honchar, phraseological dictionary, syntactic structure, nominal phraseologism, processual phraseologism, adjective phraseologism, adverbial phraseologism, quantitative phraseologism.

Фразеологія художніх творів О. Гончара була предметом лінгвістичного вивчення в кандидатській праці Л. Ф. Щербачук «Загальномовна та індивідуально-авторська фразеологія в художніх текстах: (На матеріалі творів О. Гончара)». Авторка виділила два способи індивідуально-авторського вживання фразеологічних одиниць (далі – ФО): 1) у традиційній формі та значенні, що зафіксовані у фразеологічних словниках

[Щербачук 2000: 4]; 2) okazіонально змінених ФО. Щодо okazіонально змінених письменницьких фразем, дослідниця зауважує: «Словотворчість письменника не вступає в суперечність із законами мови. Мова творів О. Гончара – своєрідний еталон нормативності української літературної мови» [Щербачук 2000: 11]. 3-поміж лексико-граматичних розрядів фразеологізмів Л. Ф. Щербачук особливу увагу звернула на семантико-стилістичну функцію вигуківих і компаративних ФО у творах письменника. За семантикою дібрані вигуківі фразеологізми поділено на: 1) емоційні: *ой леле, от тобі маєш*; 2) імперативні: *хай Бог милує, трясця їм у печінки*; 3) релятивні: *ще б пак, дідька лисого*; 4) формули соціального етикету: *Бог на поміч, щасливої дороги* [Щербачук 2000: 5].

Досліджуючи індивідуально-авторські перетворення ФО, авторка виділила дві основні групи семантичних трансформацій: семантичні (власне семантичні) і ФО з подвійною актуалізацією. Авторка висловлює думку, що з часом у словниках фразеовживань посядуть своє місце ФО з творів О. Гончара із граматичними (формальними) змінами (як-от *розрванувати душу*) чи із субституцією (як-от *голубе небо*). «<...> вони не суперечать мовній нормі, а, скоріше всього, відображають мовний розвиток і, можливо, що з часом будуть зафіксовані у фразеологічних працях» [Щербачук 2000: 5].

Фразеологізми творів О. Гончара були предметом спеціального дослідження в низці праць Ю. Кохана [див., напр., Кохан 1999; 2000; 2003]. Дисертаційну працю дослідника присвячено вивченню фраземіки в ідіостилі О. Гончара і П. Загребельного. Він уважає, що від типу світобачення письменника може залежати добір ним тих чи тих ФО з відповідним емоційно-експресивним забарвленням. «Світобачення О. Гончара базується на глибокому романтизмі і всеохоплюючому ліризмі. Ці константи зумовили добір ФО з виразним лірико-романтичним забарвленням» [Кохан 2003: 3]. Автор зауважує, що, аналізуючи ідіостиль письменника, не можна не звернути уваги на те, що деякі мовні одиниці мають більшу частоту вживання в текстах. Ю. Кохан послуговується

висловом «фраземи-фаворити», подібним до «слова-фаворити». Наприклад, до таких фразем-фаворитів у творчості О. Гончара дослідник зараховує *раз у раз, день у день, на край світу*. Аналізуючи індивідуально-авторське фразеотворення, Ю. Кохан особливої ваги надає афористичним висловам, вважаючи їх своєрідними символами творчості О. Гончара: *найвища краса – це краса вірності* [Кохан 2003: 13].

Як відомо, твори О. Гончара є одним із активних джерел цитування в лексикографічних працях тлумачного типу. Так само фразеоконтексти з творів О. Гончара відзначені високим ступенем частотності у фразеологічних збірниках. Так, в академічному «Фразеологічному словнику української мови» (далі – ФСУМ) зафіксовано 745 фразеоконтекстів з творів О. Гончара у 1 книзі та 600 фразеоконтекстів – у 2 книзі. У «Словнику фразеологізмів української мови» (далі – СФУМ) зафіксовано 1071 ілюстрацію з творів письменника. «Фразеологічний словник української мови» В. Д. Ужченка і Д. В. Ужченка (далі – Фр. сл.) містить 108 покликань. До 124 синонімічних рядів у «Словнику фразеологічних синонімів» (далі – СФС) подано покликання на твори О. Гончара. До складу 60 антонімічних пар у «Словнику фразеологічних антонімів української мови» (далі – СФАУМ) увійшли фразеоконтексти з творів митця.

Зауважимо, що в трьох фразеографічних працях паспортизація як лексикографічний параметр передбачала подання лише прізвищ цитованих авторів. У СФС та Фр. сл. укладачі подали й назви творів, звідки черпали ілюстративний матеріал. Фактичною базою відбору ФО слугували: зібрання творів О. Гончара в 4 томах, зібрання творів у 6 томах, збірка новел, окремі видання творів «Бригантина», «Весна за Моравою», «Далекі вогнища», «Людина і зброя», «Микита Брагусь», «Берег любові», «Перекоп», «Прапорonoсці», «Собор», «Соняшники», «Таврія», «Тронка», «Циклон».

Високий ступінь частотності цитування письменника підтверджують, наприклад, такі дані. У СФС домінанта *говорити* має 15 значень. З них 6 значень проілюстровано 8 фразеоконтекстами з творів О. Гончара. 1) значення 'усно повідомляти що-небудь' супроводжено фразеоконтекстами:

Мало не з кожним заїжджим **заводить** Демид **мову** про того свого генерала і дивується, що ніхто про нього не чув і не знає (СФС: 23), – Були раніше і в мене промахи, – **вів далі** Гаркуша (СФС: 23), 4) значення 'говорити щось беззмістовне' – фразеоконтекстом: *Певне, ніхто не вмів краще за Нестора **намолоти** при відповідних обставинах **сім мішків гречаної вовни*** (СФС: 25), 5) значення 'говорити багато і швидко' – фразеоконтекстом: *Жінки, аж **захлинаючись словами**, навперебій виливають їй своє обурення* (СФС: 26), 6) значення 'говорити одне й те ж' – фразеоконтекстами: – *Та я ж не комсомолец, – **знов заводить** він **свої*** (СФС: 26), – *Майте, дівчатка, витримку, майте терпіння! – **твердив своє** Мокеїч* (СФС: 26), 8) значення 'чистосердечно розповідати комусь про що-небудь' – фразеоконтекстом: – *Дай мені адресу якої-небудь учительки або агрономші. – Для чого? Напишу їй листа. **Виллю душу*** (СФС: 27), 13) значення 'говорити щось неприємне, дошкульне, в'їдливе' – фразеоконтекстом: – *Ви їх краще не чіпайте, – озвався парубійко. – Наші гектарниці – аж **язиками желять, як осі*** (СФС: 28).

У СФАУМ до антонімічної пари *аж горить під руками* 'швидко щось робити' і *як мерзле горить* 'повільно щось робити' укладачі словника підібрали фразеоконтексти лише з творів О. Гончара: *Музиканти грали в наростаючому темпі, моталися все моторніше, робота аж **горіла під** їхніми **руками**; В тому ж темпі, **як мерзле горить**, – взялися завдуже лагодити риштування* (СФАУМ: 14).

Привертає увагу і стаття *відтанути*: *відтанути серцем (душею)* у ФСУМ (ФСУМ: 126 – 127). Фразеологізм витлумачено одним значенням і відтінком значення. З чотирьох поданих ілюстрацій дві дібрано з творів О. Гончара. *Відтанути серцем (душею)* 'перестати сердитися, ображатися, гніватися на кого-небудь': *Навіть в цей вечір, коли її руки так трепетно брали свій атестат зрілості та срібну медаль, не стала дочка по-справжньому веселою, **не відтанула душею**, не забула, видно, вчорашньої сварки з ним; // 'стати добрішим, чуйнішим': *Уснопкувала.., як на виставку, – моторна в'язальниця. І – чого раніш майже не було – раптом **відтанув душею**, ворухнулося в ньому щось тепле, родинне.**

У наукових розвідках з фразеології і фразеографії наголошують, що одиницею опису у фразеографії є синтаксична конструкція [див., напр., Чепасова 2016: 129]. Фразама може мати структуру словосполучення, сполучення слів, структуру однорідних членів речення, частини складного речення, структуру простого речення та ін. Зважаючи на такий класифікаційний чинник, спостережено, що фраземи з творів О. Гончара, подані у фразеологічних збірниках, мають різні синтаксичні структури: 1) структуру словосполучення, напр.: *альма матер, на один аршин, мильна бульбашка, бачити світи, байди бити, у вічі бити, блискати очима, вовчий білет, і гори покотити, золотий дощ, мову почати, наламати хребта, конем не догнати, витрачати порох, мізинця не вартий, дивитися в сто очей, знатна птиця*; 2) структуру сполучення слів, напр.: *як дзвін, на виданні, для видимості, на видноті, на виду, з вітерцем, на безвік, на безголов'я, в бігах, не біда, над душею, до крові, в кулак, на киталт, у лабеті*; 3) структуру однорідних членів речення, напр.: *вздовж і впоперек; душею і тілом; ходи й виходи; з живчиком та з перчиком; ні кола ні двора; хоч круть, хоч верть*; 4) структуру частини складного речення, напр.: *хоч око виколи; то ж то й воно; як у воду дивитися; хоч у вухо бгай, хоч котися; щоб тебе очеретиною зміряли; як із рога достатку*; 5) структуру простого речення, напр.: *побійтесь Бога!; у Бога теля з'їв; в жилах тече голуба кров; мало квасу випив; готовий крізь землю провалитися; що за біс?; душа стала на місце; живіт до спini присох; зуміє впіймати вовка за вухо; мороз перебіг поза спиною; через хату перехилиться і моркву вирве*. Кількісно найбільшу групу становлять фраземи зі структурою словосполучення.

Як відомо, фраземи можуть позначати предмети, процеси, ознаки, дії, стани і т. ін. З урахуванням синтаксичної функції ФО і залежно від того, з якою частиною мови співвідноситься ФО, виокремлюють: 1) іменні фраземи, співвідносні з іменниками; 2) процесуальні, співвідносні з дієсловами; 3) ад'єктивні, співвідносні з прикметниками; 4) адвербіальні, співвідносні з прислівниками; 5) кількісні, співвідносні з числівниками; 6) вигуківі, співвідносні з вигуками і т. ін. Зважаючи на такий чинник, спостережено, що розглядані ФО

з творів О. Гончара презентують різні типи категоріального значення:

- іменні (позначають особу, явище, предмет і т. ін.): *альфа і омега, дама серця, душа в п'ятах, знатна птиця, майстер на всі руки, мильна бульбашка, морський вовк, наше щастя, нуль уваги, презрений метал, чудо з чудес;*

- процесуальні (позначають дію, стан): *бачити світи, бігати очима, блискати очима, валити з ніг, вбиватися в силу, вдарити по струні, взяти втямки, вивести на путь праведну, вилити душу, вилізти боком, витрачати порох, відривати очі, водити за ніс, входити в береги, давати нагілку, дивитися в сто очей, жили рвати на роботі, заглядати в чарку, зайтися рум'янцем, зчинити шарварок, краяти серце, майнути в пам'яті, мати порожню макітру, набити черево, наламати хребта, намолоти сім мішків гречаної вовни, напустити пихи, облизня вхопити, підносити до небес, позбутися голови, покінчити з собою, пропекти поглядом, прясти очима, пускати стріли, розв'язувати руки, рота не розкрити, спати сном праведників, утнути хвоста;*

- ад'єктивні (позначають ознаки, властивості предмета або людини, риси людини і т. ін.): *виряджений як на весілля, вірний собі, голими руками не візьмеш, мізинця не вартий, на вагу золота, наче вражений громом, не бий лежачого, сама шкіра та кості, як з-під землі вродився;*

- адвербіальні (позначають ознаку дії): *в акурат, в бігах, до кісток, від і до, до останнього подиху, за будь-здоров, з відкритим серцем, з вітерцем, золотим дощем, крок за кроком, мов на голках, мов із води, на безвік, на безголов'я, на бігу, на волосинці, на зорях, ні на вершок, скільки влізе, тяп-ляп, хоч око виколи, чин чином, як у віночку;*

- кількісні: *в єдину мить, дивитися в сто очей, на один аршин, на сьомому небі, не з полохливого десятка, один одинцем.*

Зазначимо, що у фразеологічних збірниках прийнято наводити варіантні, факультативні компоненти ФО. До аналізу залучені фраземи в такому компонентному складі, у якому вони зафіксовані у фразеоконтекстах з творів О. Гончара. Наприклад, у СФУМ наведено статтю *виринати (вставати,*

*спливати) / виринути (встати, спликти, сплисти, майнути і т. ін.) в пам'яті. В ілюстрації з твору О. Гончара фіксовано майнути в пам'яті: **Майнули в пам'яті** Леонідові трагічні картини херсонського відступу минулого літа (СФУМ: 83).*

У структурах словникових статей розгляданих фразеологічних збірок було передбачено подання функціонально-стильової, часової, емоційно-експресивної характеристики. Функціонально-стильова позначка *книжн.* супроводжує ФО: *альфа і омега* (СФУМ: 20), *авилонське стовпотворіння* (СФС: 13), *золотий дощ* (СФС: 30). Емоційно-експресивну позначку *жарт.* наведено при фразеологізмах: *через вулицю навприсядки* (СФС: 31), *через хату перехилиться і моркву вирве* (СФС: 19), *грішна вода* (СФУМ: 121), *дама серця* (СФС: 46). Останній з поданих фразеологізмів, крім емоційно-експресивної позначки, має й часову – *заст.* Ремарка *зневажл.* супроводжує кілька ФО: *презрений метал* (СФС: 30), *надутися як сич* (СФС : 86), *набити черево* (СФС: 100), *і криги серед зими не випросиш* (СФУМ: 80), *віддати чортові душу* (СФУМ: 100), *відправити чортам на сніданок* (СФУМ: 105). Фразама *всипати по перше число* має ремарку *рідко*. Таку саму ремарку, яка сигналізує про невисоку частотність уживання, має і варіант одного з компонентів фразеологізму *брати / взяти гріх (рідко гріха) на душу: Лежать вони десь отам порубані, в лантухах на дно річки пішли. І це все Ганна? Такого гріха не побоялася на душу взяти?* (СФУМ: 39). Зауважимо, що на сьогодні побудова словосполучень із підрядним зв'язком, у яких дієслово поєднується з граматично залежним іменником в родовому відмінку, відповідає нормі сучасної української літературної мови. На загал відзначимо, що переважна більшість фразеологізмів, проілюстрована фразеоконтекстами з творів О. Гончара, не має стильових і стилістичних характеристик. Це свідчить про те, що митець орієнтувався на взірцеву загальнолітературну мову.

Отже, фразеоконтексти з творів О. Гончара, подані у фразеологічних словниках, засвідчують, по-перше, високу частотність звернення до творчості цього письменника як до протоджерела, по-друге, різноманіття дібраних фразеологізмів за синтаксичною структурою і категоріальним значенням.

Приєднуючись до наведеної вище думки Л.Ф. Щербачук, висловимо також сподівання, що до створюваних повних зібрань фразеологічних одиниць сучасної української літературної мови, на базі великого фактичного фонду, залучатимуть якомога більше фразеологічних одиниць з творів О. Гончара не лише з відомим (узуальним, поширеним) компонентним складом, а й трансформованих авторських одиниць, із варіантними ознаками, семантичними й граматичними особливостями.

Кохан Ю. Добір фразеологічного матеріалу як фактор формування ідіостилю письменника : (На матеріалі прози Олесея Гончара) / Ю. Кохан. // Вісник Харківського державного університету. – № 426. – Х., 1999. – С. 216 – 220.

Кохан Ю. Особливості функціонування фразеологічних одиниць в авторській мові та мові персонажів як одна з рис ідіостилю письменника : (На матеріалі прози Олесея Гончара) / Ю. Кохан. // Вісник Харківського національного університету. – № 473. – Х., 2000. – С. 58 – 63.

Кохан Ю. І. Фраземіка в системі ідіостилю письменника : (На матеріалі художньої прози Олесея Гончара і Павла Загребельного) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Ю. І. Кохан. – Харків, 2003. – 20 с.

Чепасова А. М. Избранные труды: в 2 т. – Т. 2. Фразеология в контексте современных лингвистических исследований / А. М. Чепасова. – Челябинск : Изд-во Юж.-Урал. гос. гуман.-пед. ун-та, 2016. – 211 с.

Щербачук Л. Ф. Загальномовна та індивідуально-авторська фразеологія в художніх текстах: (На матеріалі творів О. Гончара): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. Ф. Щербачук. – Дніпропетровськ, 2000. – 20 с.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

СФАУМ – Калашник В. С., Колоїз Ж. В. Словник фразеологічних антонімів української мови. – К. : Довіра, 2004.

СФС – Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів / за ред. В. О. Винника. – К. : Радянська школа, 1988.

СФУМ – Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук, Н. М. Неровня, Т. О. Федоренко; відп. ред. В. О. Винник. – К.: Наукова думка, 2003.

Фр. сл. – Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. – К.: Освіта, 1998.

ФСУМ – Фразеологічний словник української мови: У 2 книгах / Уклад.: В. М. Білоноженко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк та ін. / Ред. кол.: Л. С. Паламарчук та ін. – К.: Наукова думка, 1993.

REFERENCES

Chepasova, A. M. (2016). Selected works in 2 volumes. V. 2. Phraseology in the context of modern linguistic research. Cheliabinsk (in Russ.)

Kokhan, Yu. (2000) Features of the functioning of phraseological units in the author's speech and speech of the characters as one of the features of the writer's individual style: (On the material of Oles Honchar's prose). *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu. Seriya "filolohiya" (Herald of Kharkiv National University. Series "Philology")*, 473, 58 – 63 (in Ukr.)

Kokhan, Yu. I. (2003). *Phraseology in the system of the writer's individual style (on the material of prosaic works by Oles Honchar and Pavlo Zahrebelnyi)*. (Ph. D. Thesis, Ukrainian language, V. N. Karasin Kharkiv National University, Kharkiv) (in Ukr.)

Kokhan, Yu. (1999). Selection of phraseological material as a factor in the formation of the writer's individual style: (On the material of Oles Honchar's prose). *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu. Seriya "filolohiya" (Herald of Kharkiv National University. Series "Philology")*, 426, 216 – 220 (in Ukr.)

Shcherbachuk, L. F. (2000) *General language and individual-author phraseology in artistic texts (On the material of Oles Honchar's works)* (Ph. D. Thesis, Ukrainian language, Dnipropetrovsk State University, Dnipropetrovsk) (in Ukr.)

LEGEND

СФАУМ – Kalashnyk, V. S., Koloiz, Zh. V. (2004). *Dictionary of Phraseological Antonyms of the Ukrainian Language*. Kyiv: Dovira (in Ukr.)

СФС – Vynnyk, V. O. (Ed.), Kolomiiets, M. P., Rehushevskiy Ye. S. (1988). *Dictionary of Phraseological Synonyms*. Kyiv: Radianska shkola (in Ukr.)

СФУМ – Vynnyk, V. O. (Ed.), Bilonozhenko, V. M., Hnatiuk, I. S., Diatchuk, V. V., Nerovnia, N. M., Fedorenko, T. O. (2003). *Dictionary of Phraseologisms of Ukrainian Language*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Фр. сл. – Uzhchenko, V. D., Uzhchenko, D. V. (1998). *Phraseological Dictionary of the Ukrainian Language*. Kyiv: Osvita (in Ukr.)

ФСУМ – Palamarchuk, L. S. (Ed.), Bilonozhenko, V. M., Vynnyk, V. O., Hnatiuk, I. S. and others (1993). *Phraseological Dictionary of Ukrainian Language* (in 2 books). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Статтю отримано 20.03.2018

Iryna Samoiloiva

LANGUAGE OF OLES HONCHAR'S PROSE AS A PHRASEOGRAPHY OBJECT

The phraseology in the artistic works of O. Honchar was the subject of linguistic research in the works of L. Shcherbachuk, Yu. Kokhan. Among the lexical-and-grammatical categories of phraseologisms, L. Shcherbachuk paid attention to the semantic-and-stylistic function of exclamational and comparative units in the works of the writer. Analyzing the individual-and-authorial transformations of the frazemas, the researcher noted that they don't contradict the linguistic norm and hoped that after some time they will be represented in phraseological dictionaries.

Putting the parallel between the writer's worldview and the phraseologism's selection, Yu. Kokhan believes that since the worldview of O. Honchar is based on romanticism and lyricism, phraseological units also led to the predominant use of units with lyrical-and-romantic coloration. Also, according to own calculations, the researcher highlighted the frazemas-favorites, the most commonly used units in the works of O. Honchar, (such as: *раз у раз, день у день, на край світу*).

Phraseological contexts from the works of O. Honchar are marked by a high degree of frequency in phraseological dictionaries. 2708 contexts were recorded in two volumes of *Phraseological Dictionary of Ukrainian Language* (1993) (Фразеологічний словник української мови), *Dictionary of Phraseologisms of Ukrainian Language* (2003) (Словник фразеологізмів української мови), *Dictionary of Phraseological Antonyms of the Ukrainian Language* (2004) (Словник фразеологічних антонімів української мови), *Dictionary of Phraseological Synonyms*

(1988) (Словник фразеологічних синонімів), *Phraseological Dictionary of the Ukrainian Language* (1998) (Фразеологічний словник української мови).

The phraseological units from the works of O. Honchar are grouped according to the correlation to the syntactic construction. The groups are divided according to the structures: a phrase (*золотий дощ* – golden rain), a combination of words (*з вітерцем* – with a breeze), homogeneous parts of the sentence (*ходи й виходи* – entrances and exits), a part of the compound sentence (*як у воду дивитися* – as look into the water), a simple sentence (*в жилах тече голуба кров* – the blue blood flows in the veins). According to the syntactic function of nominative phraseologisms and depending on the part of speech they relate, we distinguish nominal, processual, adjective, adverbial, quantitative units.

The majority of phraseologisms, illustrated by the contexts from the works of O. Honchar, don't have stylish and stylistic characteristics. Some phrases have a stylistic mark *bookish*, temporal *outdated*, emotional-and-expressive *humorous*, *disparaging*. It proves that the artist improved the exemplary literary language first of all.

УДК УДК 811.161

Лілія Петренко

СЛОВО ОЛЕСЯ ГОНЧАРА В СЛОВНИКУ СИНОНІМІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Авторка розглядає вплив мовотворчості Олесь Гончара на розвиток лексичної системи української мови, зокрема її синонімічних засобів, зафіксованих у Словнику синонімів. Аналізуючи ілюстративний матеріал із творчого доробку письменника в лексикографічній праці, дослідниця виокремила дві найбільш чисельні групи синонімів – дієслівних та прикметникових і зробила висновки, що зафіксована у словнику лексика – це переважно стилістично нейтральні одиниці загальноживаного словника української літературної мови.

Ключові слова: *словник синонімів, синоніми, загальноживана лексика, стилістично маркована лексика, дієслово, прикметник.*

The author examines the influence of Oles Honchar's linguistic work on the development of the lexical system of the Ukrainian language, in particular its synonyms, recorded in the synonyms dictionary. Analyzing